

Empatiakuilun pohjalla – miksi jäätyneet ihmisoikeusongelmat eivät sula?

Pauli Rautiainen

**”Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.”
- Perustuslaki 6.2 § -**

**”Jo pykälän merkki on kidutusvälineen näköinen.”
- Stanisław Jerzy Lec -**

”Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo – kyllä, kyllä, mutta kun olemme kaikki sekä samanlaisia että erilaisia, niin oikeudenmukaista on kohdella samanlaisia samalla tavalla, mutta erilaisia on kohdeltava eri tavalla.

Ihmisyhteisöjen muuttuminen merkitsee muutosta myös aikaisemmin vakiintuneissa yhdenvertaisuuden tulkinnoissa.”

- Juha Karhu -

Brown vs. Board of Education

ROSE HARRIS
A memorial
of honoring of teachers
a holy occupation.

not
but,
ated
Schools

YOU WILL
SOLVE
THEY?

THEY
DON'T
DECIDE

We want Equal, but,
Segregated
Schools!

They can do
What
Della
Does

YOU CAN VOTE
B WE
YOUR
WANT
OUR
RIGHTS

We want
to
fight this
for children
not!

We want
but, Segreg
Schools

Ja sen jälkeen...

EMPATIAKUILU

Empatiakuilun käsitteellä viitataan ihmisten haluun tuntea tai olla tuntematta myötätuntoa eri väestöryhmiä kohtaan.

Mitä vähemmän ihmiset tuntevat myötätuntoa kyseistä väestöryhmää kohtaan, sitä merkittävämpi yhteiskunnallinen empatiakuilu on.

Koska meillä ei ole välitöntä kokemusta muiden ihmisten tunteista, me emme voi luoda käsitystä siitä, mitä vaikutuksia tietyllä tilanteella heihin on, muutoin kuin kuvittelemalla, miltä meistä itsestämme tuntuisi tuossa tilanteessa

TOISEUTTAMISEN SALLIVA ?

HAMPAATON ?

CASE 1

§

**IHMISOIKEUS-
POLITIIKKA**

Festareilla ja keikoilla pyörätuolikoroke on yhdenvertaisuusparannus, sillä se mahdollistaa pyörätuolin käyttäjälle mahdollisuuden nähdä lavalle sekä turvallisen tilan olla jäämättä massan jalkoihin.

Samaan aikaan se vahvistaa keskimääräisen festariyleisön kokemusta siitä, ettei pyörätuolilla liikkuvat kuulu heidän keskuuteensa ja oikeuttaa heidän siirtämisen pois muun yleisön keskuudesta heille kuuluvaan erilliseen turvalliseen tilaan.

Kompensaatiokeskeinen ihmisoikeuspolitiikka ei välttämättä kuro umpeen empatiakuilua, sillä "toiseutettujen erityisryhmien" ajatellaan olevan oikeutta siihen, mikä kuuluu "heidän hyvään elämäänsä", jolloin etuoikeuksia ei tarvitse purkaa eikä "toista" kohdata "itsen kaltaisena"

TOISEUTTAMISEN SALLIVA ?

HAMPAATON ?

CASE 2

§

**IHMISOIKEUS-
POLITIikka**

Kuva: Invalidiliitto

”Yhdenvertaisuusvaltuutetun mielestä uuden, vammaisille henkilöille esteellisen, lähiliikenne - palvelun aloittaminen Tampereen ja Nokian välillä on selvästi sellainen asia, joka aiheutti kiistattoman riskin epäyhdenvertaisuudelle.

Valtuutetulla ei ole käytettävissään tietoja siitä, minkälaisella aikataululla ja minkälaisella hinnalla VR:n on mahdollista hankkia esteetöntä kalustoa. Tästä syystä valtuutettu ei jatkopohdi välillisen syrjinnän mahdollisuutta VR:n osalta esteettömän kaluston osalta.

Valtuutettu kiirehtii esteettömän kaluston käyttöönottoa pikaisesti Pirkanmaan pilotin osalta.”

Yhdenvertaisuuslainsäädäntömme ei siis kykene estämään sitä, että vuonna 2020 aloitetaan uutta selvästi vammaisia henkilöitä syrjivää joukkoliikennettä.

Kuljetuspalvelut kompensoivat, mutta myös segregoivat, jolloin empatiakuilua ei kurota umpeen.

TOISEUTTAMISEN SALLIVA ?

HAMPAATON ?

CASE 3

§

**IHMISOIKEUS-
POLITIikka**

Viittomakielilaki on kovin suppea laki, joka ei tuonut voimaantullessaan viittomakielisille henkilöille uusia oikeuksia. Viittomakielilaissa on kaiken kaikkiaan viisi pykälää, joista vain yhtä voidaan pitää varsinaisena sisältösäännöksenä. Siinä on asetettu viranomaisille edistämisvelvoite. Sen mukaan viranomaisen on toiminnassaan edistettävä viittomakieltä käyttävän mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kielellään.

Yhdenvertaisuuslaissa oli asetettu kuitenkin jo ennen viittomakielilain voimaantuloa laaja-alaisempi edistämisvelvoite, joka sisältää jo kokonaan viittomakielilaista juontuvat velvoitteet.

**Jäätyneet ihmisoikeuongelmat liittyvät
empatiakuiluun**

**Symbolinen lainsäädäntö (viittomakielilaki),
Kompensaatiopolitiikka
(Pyörätuolikoroke) sekä
kyvyttömyys / haluttomuus puuttua asioihin
tässä ja nyt (Pirkanmaan lähijunapilotti)
kertovat siitä, että emme edes kunnolla yritä
kuroa umpeen empatiakuilua.**

**Tarvitaan tukea toisen näkemiseen itsen
kaltaisena... velvoittavampaa
lainsäädäntöä... ja ennen kaikkea omien
toimintamahdollisuuksien hyödyntämistä!**

